

Diplomová práce Martiny Kráľové se zabývá významným prvem v ranějším díle současného předního britského prozaika a z tohoto hlediska je to práce záslužná a potřebná. Na základě rozsáhlé rešerše ukazuje, jaké postavení zaujímá rodné Japonsko v tematickém plánu prvních tří Ishigurových románů a do jaké podoby je v nich transformováno. Využity jsou autorovy vlastní názory, vyjádřené v řadě interview, i analytické závěry kritiků zabývajících se tvorbou Kazua Ishigura. Nutno podotknout, že diplomantka dokáže tyto informace zkomponovat do přehledných celků a tím dát své práci přesvědčivou výpovědní hodnotu.

Zároveň se však v tomto přístupu skrývá úskalí, které považuji za vážnou překážku k bezproblematickému přijetí práce. Zvolená metoda jako by diplomatku odrazovala od toho, jít za pouhou apodiktickou prezentaci názorů načerpaných z prostudovaných zdrojů, jako by jí snad bránila přidat k plejádě hlasů svůj vlastní a určit mu v práci dominantní postavení. Namísto toho je nám předkládána jakási citační mozaika, velmi bohatá a kontrastovaná díky dobrému pramennému základu, nicméně založená spíše na pouhé kompilační pili než na skutečném kritickém odstupu. To má dva neblahé důsledky: jednak se s předloženými názory nikde nepolemizuje (přitom se domnívám, že například směšování *kóanů* a „*banterů*“, jak to provádí John Rothfork, je přinejmenším sporné, protože zatímco *kóan* slouží v zenové meditační praxi jako prostředek k dosažení vyššího stavu, *satori*, Faradayovo žertování (*bantering*) Stevense znejistňuje a jako cizorodý prvek v majordomově kodexu chování se stává zdrojem odcizení a frustrace), jednak zůstávají stranou otázky, které si diplomantčiny sekundární zdroje nekladou, ale které jsou podle mého názoru neméně významné. Uvedu tři konkrétní příklady:

1) V interpretaci románu *A Pale View of Hills* zůstává zcela pomínuta závěrečná epizoda příběhu Sachiko a Mariko, souvisící s utopením koťat („pouhých věcí“); ptáme-li se, jak dopadla malá, těžko zvladatelná, svéhlová a přitom tragicky chmurná Mariko, musíme snad připustit eventualitu, že při svém posledním útěku do tmy mohla skočit za milovanými koťaty do řeky a spáchat sebevraždu už v tomto raném okamžiku. Tím by se potvrdil nejen paralelismus s Keiko, ale i se ženou, která utopila novorozeně a pak spáchala sebevraždu, zřetelněji by se vysvětlily opakované traumatické sny Etsuko a do prudce ironického světla by se dostala slova lehkomyšlné Sachiko o perspektivách, které na Mariko čekají v Americe.

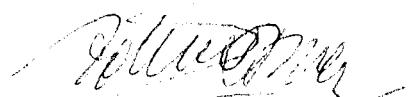
Netvrdím, že se právě toto stalo a že je třeba román číst takto, ale myslím, že tuto otázku je třeba vznést jako jednu z hlavních.

2) Výklad o tradičním japonském udělování *on*, „a debt of gratitude“, zůstává poněkud v izolaci kontextu románu *The Remains of the Day*. Lze však jej aplikovat i na situaci románu *An Artist of the Floating World*, vždyť jeden z poklesků Masuji Ona bylo nesplacení dluhu vůči svému mistrovi Mori-sanovi, který paradoxně skončí jako pouhý ilustrátor, ač tuto ponižující dráhu prorokoval svému žákovi. Nenaznačuje to už protagonistovo jméno – Ono? Provázanosti jednotlivých tradičních japonských prvků ve všech třech románech by možná bylo třeba věnovat detailnější pozornost.

3) Je velká škoda, že diplomantka pominula jazykový rozbor románu *The Remains of the Day*. V jakém vztahu je Stevensovo tvrzení, že se učí vybrané mluvě u klasických autorů anglického románu a jeho evidentní používání japonských komunikačních klišé, například těch, na které diplomantka poukazuje na str. 40 (komunikace s otcem ve 3. osobě)? Proč se toto „translationese“ objevuje v románu zasazeném výhradně do anglického prostředí?

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě, ale prozatím se zdržím předběžného návrhu známky, neboť se domnívám, že přes praktickou užitečnost práce bude muset komise velmi pečlivě zvážit míru diplomantčina nezávislého intelektuálního vkladu do zpracování tématu v souvislosti s požadavky na vypracování diplomových prací.

V Praze 16. května 2008

PhDr. Zdeněk Beran